

В. В. Овсієнко

Лист 139-ти

«**ЛИСТ 139-ти**» – звернення представників української інтелігенції до вищого керівництва СРСР із протестом проти арештів і незаконних судових процесів. Адресований 1968 ген. секр. ЦК КПРС [Л. Брежнєву](#), голові РМ СРСР [А. Косигіну](#), голові Президії ВР СРСР [М. Підгорному](#). 1964–65 подібні звернення до Верхов. Суду і ВР УРСР та ЦК КПУ підписували [В. Кирейко](#), [Г. Майборода](#), [А. Малишко](#), [М. Стельмах](#), [Л. Серпілін](#), [О. Антонов](#) та ін. Безпосеред. приводом до написання стали судові процеси над [В. Чорноволом](#) (1967), а також рос. правозахисниками, проведені з грубими порушеннями процесуал. норм. До складу ініціатив. групи увійшли [І. Світличний](#), [І. Дзюба](#) (автори тексту), [І. Заславська](#) (віднесла листа до приймальні ЦК КПРС і залишила для відповіді домашню адресу), [В. Боднарчук](#), [М. Білецький](#), [Ю. Цехмістренко](#). В листі у корект. формулюваннях йшлося про відступ від рішень 20-го з'їзду КПРС і порушення соціаліст. законності. Серед підписантів – [С. Параджанов](#) (участі у написанні не брав, але наполіг, щоб його прізвище стояло першим), [В. Некрасов](#), [Г. Кочур](#), [Л. Костенко](#), [В. Стус](#), [В. Шевчук](#), [М. Вінграновський](#), [І. Драч](#), [Б. Антоненко-Давидович](#), [Є. Сверстюк](#), [А. Білецький](#), [М. Брайчевський](#), [Ю. Березанський](#), [Г. Дворко](#), [А. Лубченко](#), [О. Ситенко](#), [А. Скороход](#), [Ю. Соколов](#), [К. Толпиго](#), [А. Горська](#), [В. Зарецький](#). У відповідь влада розгорнула адм. репресії проти підписантів: їх викликали до парт. органів, виключали з партії та комсомолу, звільняли з роботи, вимагали відкликати підписи та публічно засудити свої дії (дехто під тиском зробив це). Багатьох у 1970-х рр. засуджено за звинуваченням у антирад. агітації та пропаганді.

Покликання на статтю:

Лист 139-ти / В. В. Овсієнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-55005>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).